

cim kérdés is (teljesítés helyett kártérítés, megállapítás helyett kártérítés etc.) Helyesebb lett volna arra hivatkozni, hogy a bírói gyakorlat szerint a jogi minősítésben elkövetett tévedést a bíróság hátrány nélkül korrigálhatja. *B. S.*

Valorizáció és viszonosság. A német felperes valorizációs igényével kapcsolatosan a Kuria az anyagi viszonosság megállapítása végett a felebbezési bíróság ítéletét feloldotta és a felebbezési bíróságot további eljárásra utasította, de kimondta elvként, hogy külföldi javára a valorizáció csak a viszonosság keretén belül ítéltető meg. Az ítélet indokolásából idézzük a következőket:

„Alperes az elsőbíróságnak német márkában marasztaló ítéletét felebbezéssel nem támadván meg: e helyütt már csak az a kérdés vár eldöntésre, hogy alperes átértékeltén köteles-e a terhére rótt összeget megfizetni. A m. kir. Kuria megítélése szerint ennek a kérdésnek elbírálásánál nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy felperes frankfurti, tehát külföldi cég, amelynek javára az anyagi viszonosság elvénél fogva nem ítéltető meg a kereseti tőke magasabb átértékelése, mint amily mértékben az a felperes hazai államában irányadó jogszabályok szerint magyar állampolgár javára német alattvaló alperes ellen megítélhető lenne.“ (P. IV. 4222/1924.)

A kérdés elvi jelentőségét letompítja az a körülmény, hogy csak romló valutájú országokban bír aktualitással a viszonosság keresése. Tudtunkkal a német gyakorlat a valorizáció kérdésében az állampolgárságnak nem juttat szerepet. Érdekes kérdés fog azonban felvetődni, ha a Kuria a valorizációs külföldi gyakorlat terjedelmét fogja kutatni, hogy vajjon a szűkebb keblű valorizációs államok polgárainak megítélhető-e a magyar bíróságok esetleges bővebb valorizációja, ha ezen külföld egyébként a magyar állampolgárokat ezen minőségük okából nem részesíti kedvezőtlenebb elbánásban, mint saját polgárait.

Érdemes megemlíteni, hogy ugyanez az ítélet elveti az alperesnek az ultra petitum tilalmára alapított felülvizsgálati támadását, noha megállapítja, hogy a másodbíróság német márka fizetésre marasztalt, amit felperes nem is kért. Az elutasítás indoka az, hogy a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés alperesre nézve anyagi jogsérelmet nem jelent még. Ez a döntés egy újabb lépés az ultra petitum szigorú tilalmának „leépítéséhez“.

B. S.

Takarékbetét valorizációja. A budapesti központi kir. járásbíróság egy kisebb polgári peres ügy keretében kimondotta a takarékbetétek valorizációját s annak kulcsául 50%-ot tartott megállapítandónak. A riadalom, amelyet a döntés okozott, azzal a jóval máris járt, hogy a valorizációs törvény meghozatalát siettette, ha nem is annyira, ahogyan

azt az érdekelt pénzüzetek szerették volna. S jár azzal a másik jóval is, hogy sokak szeme előtt újból demonstrálta, micsoda nagy morális hatalom az a független bíróság, főképp, ha valóban független és melléktelket nélkül követi jogi meggyőződését.

Az adott esetben persze ez a meggyőződés az irányadó tényállás kellő ismerete nélkül keletkezett és így nem lehet megnyugtató, mert a kir. járásbíróság nem tette, s talán nem is tehette volna vizsgálat tárgyává, milyen az alperesnek, a Magyar Általános Hitelbanknak, vagyoni helyzete, hogyan és milyen arányban sikerült neki konzerválnia vagyonát, milyen összegű takarékbetétek kerülnek valorizáció alá s ebből folyólag milyen összegű valorizációt bír el anélkül, hogy gazdasági lehetetlenségre hivatkozhatnék. Vajjon a törvényhozás akkor, amikor a valorizációs kulcsot megállapítja, kellő alapossgal és tárgyilagossgal fogja-e ezt a vizsgálatot megejteni: nyílt kérdés; az osztó igazság szempontjából mi jogászok nem óhajthatunk egyebet, mint azt, hogy a jogalkotó hatalom a legnagyobb minuciozitással vizsgálja meg a szembenálló érdekek gazdasági súlyát és horderejét és ne tévessze szem elöl, hogy a betevő nemcsak betevő, hanem a közgazdaság élő lelkiismerete, mert ha méltányos valorizációs kulcs megállapítását elmulasztja, a betevő bizalma menthetetlenül elfordul a vagyonkonzerválás e módjától, ami egyértelmű a takarékossgai hajlam aláadásával és a közhitel újabb, súlyos megrendítésével. *M. A.*

Szóbeli megállapodások érvénye. Az a jogszabály, hogy a szerződés megkötését megelőzőt tárgyalások folyamán, vagy a szerződés írásba foglalásával egyidejűleg létrejött szóbeli megállapodás figyelembe nem vehető, csak arra az esetre alkalmazható, amikor a vitatott szóbeli megállapodás az írásbeli szerződés tartalmával ellenkezik, de nem abban az esetben is, ha a szóbeli megállapodás az írásbeli szerződésben foglalt megállapodással nem ellenkezik, hanem csak kiegészíti. P. VI. 4723/924.

Házassági jog. Jogszabály az, hogy a jogos indok nélkül elhagyott házastárs rendszerint a komolyan visszaférni akaró elhagyó házastársát visszafogadni köteles, hacsak az elhagyó félnek a különélés idejében elkövetett olyan tényeit nem bizonyítja, amelyek a visszafogadást alapos okokból lehetetlenné teszik. P. III. 7360/923.

Ajándékozás hatálytalanítása. a) Az ajándékozó az ajándékozási jogügylet hatálytalanítását, az eset körülményei szerint, akkor is kérheti, hogy ha az a cél és indok, amely őt az ajándékozási jogügylet megkötésénél vezette, s amely cél és indok ily módon a szerződésnek lényeges feltételét képezte, a viszonyok változása miatt — kivüle fekvő okokból, — már többé el nem érhető, vagyis az jogügylet ekként reá nézve érdekét veszítette; másrészt pedig az ajándékozó az ajándékozási jogügylet hatálytalanítását durva hálátlanság okából a megajándékozott örökösei ellen is érvényesítheti, mert az örökösökre, kik az örökhagyó személyiségét folytatják, az ajándék tárgyát képező vagyon, a megajándékozott ellen érvényesíthető teherrel száll át. P. V. 32/92442.

b) Minthogy a magyar kir. Kuria is úgy találta, hogy a betegséggig ideges alperes részéről a nagyfokban felhevült lelkiállapotban elkö-